

PROJECTE PEDAGÒGIC:
TELES AÈRIES INCLUSIVES

Autora: Patricia Ruiz-Morote Garcia

Tutor: Pep Tort

3 de juny de 2019

Treball Final de Grau

ESTUDIS DE PEDAGOGIA

Universitat de Girona

“La discapacidad no es una lucha valiente o de coraje en frente de la adversidad. La discapacidad es un arte. Es una forma ingeniosa de vivir” – *Neil Marcus*

Gràcies a totes les persones, família i amics. En especial als professionals de l'educació que han dedicat el seu temps per poder realitzar una entrevista i haver tingut el plaer de conèixer la seva vocació. A la meva professora de teles aèries i també gràcies al meu tutor que ha cregut en mi i en la temàtica d'aquesta recerca.

Índex

1. Resum contingut	1
2. Introducció	2
3. Aproximació teòrica/ conceptual	4
3.1 Breu història del circ	4
3.2 El circ social	6
3.3 Inclusió educativa	8
3.4 Lleure inclusiu	10
4. Contextualització	12
5. Característiques del projecte, elaborar un programa taller.	15
5.1 Presentació del projecte pedagògic	15
5.1.1 Missió	15
5.1.2 Visió	15
5.1.3 Valors	16
5.2 Programació General del projecte	17
5.2.1 Objectius	17
5.2.2 Temporalització	17
5.2.3 Destinataris	17
5.2.4 Professionals	17
5.2.5 Metodologia	18
5.2.5 Avaluació	18
5.3 Programació per sessions	20
5.4 Plantilla activitats	31
6. Conclusions	32
7. Aportació al bagatge de coneixements de la pedagogia	34
8. Referències	36
Annexos	40
Annex 1	40
Annex 2	43
Annex 3	52

Llista de Taules:

Taula 1 - Sessións del projecte	20
Taula 2 - Activitats	43

1. Resum contingut

L'objectiu d'aquest treball serà donar una visió més extensa sobre la inclusió de les persones amb discapacitat física i psíquica dins la pràctica de la dansa aèria, les eines de què disposa, i del seu paper en el lleure per tal que puguin assolir una millora de la seva situació social i com a individus.

La metodologia emprada es desplegarà a partir de dues vies diferents: la primera serà cercar informació per mitjà d'una investigació bibliogràfica; la segona serà l'elaboració d'un programa de teles aèries per fomentar el creixement personal de la persona amb discapacitat, és a dir, aplicar, integrar i desenvolupar els coneixements, les capacitats, les habilitats i les competències del treball realitzat.

D'aquesta manera busco poder observar els beneficis sobre els participants dins dels àmbits físics i psicològics. En aquest sentit, crec que seran de molta utilitat les entrevistes amb professionals d'aquest àmbit. El meu objectiu és elaborar una proposta pedagògica inclusiva a través de les teles aèries.

The aim of this paper will be to give a more extensive view on the inclusion of people with physical and mental disabilities in the practice of aerial dance, the tools available to them and their role in leisure so that an improvement in their social situation can be achieved.

The methodology used will be developed in two different ways: The first will consist of searching for information through bibliographic research; The second will be the elaboration of an aerial fabric program to promote the personal growth of the person with disabilities, that is to say, to apply, integrate and develop the knowledge, abilities, skills and competencies of the work done.

In this way, I seek to be able to observe the benefits of the participants in the physical and psychological fields. In this regard, I think that interviews with professionals in this field will be very useful. My goal is to create an inclusive pedagogical proposal through aerial fabrics

Paraules claus: inclusió, lleure inclusiu, teles aèries, empoderament, cohesió

2. Introducció

A partir d'aquest treball final de grau de pedagogia vull aplicar les competències apreses durant aquests 4 anys de carrera, per això la meua intenció és poder posar en pràctica els coneixements pedagògics mitjançant l'elaboració d'un projecte d'intervenció amb adolescents amb discapacitat física i/o mental, fent servir l'art circense de les teles aèries, és a dir l'elaboració d'una proposta pedagògica inclusiva i reformadora. Fruit de la meua estada de pràctiques a l'escola d'educació especial Mare de Déu del Món volia realitzar una proposta innovadora per a poder potenciar el creixement personal de l'individu i va ser mitjançant la meua experiència personal en la pràctica de les teles aèries des de fa un temps que vaig voler ajuntar aquests dos conceptes per formar un projecte inclusiu, quelcom que des del meu punt de vista ve afavorit per realitzar aquest esport aeri. Un altre punt clau per la tria del tema del treball va ser la visualització del curtmetratge "El Circo de las Mariposas" (2012). Aquest vídeo ens mostra la metamorfosi d'un individu que no té extremitats, com s'arrossega pel terra i donar la seva vida per perduda, fins que gràcies al suport dels seus companys de feina arriba a descobrir la seva verdadera vocació: ser un acròbata de circ. Així doncs, és llavors quan es realitza aquest doble sentit, passar de ser un cuc a convertir-se en una papallona.

L'estructura del treball consisteix: en l'aproximació teòrica i conceptual; la contextualització del projecte; les característiques del projecte; les conclusions; i per acabar l'aportació al bagatge del coneixement de la pedagogia. El primer apartat parlaré sobre la inclusió, el circ social i la pedagogia del lleure. Seguidament exposaré el meu projecte "Telainclusió". Finalitzant amb les conclusions i l'aportació de les competències pedagògiques.

La bibliografia respecte a les teles aèries no és abundant atès que es tracta d'una disciplina contemporània, per tant no es troba documentada, ja que la informació sobre aquesta disciplina es transfereix oralment. Això ha sigut un gran obstacle a l'hora de recopilar informació. Tanmateix, cercant informació vaig descobrir el Circ Social del qual he pogut extreure més referències informatives, a partir de la seva proposta pedagògica, realitzada per l'ateneu Popular 9Barris (<https://www.ateneu9b.net/>). També ha sigut important "l'Ecole de Cirque de Bordeaux" (<http://www.ecolecirquebordeaux.com/>) on precisament realitzen projectes inclusius per a persones amb discapacitat.

Així doncs, aquesta proposta pedagògica reformadora, anomenada "Telainclusió", parteix de l'arc circense de les Teles aèries com a metodologia inclusiva realitzada amb adolescents amb discapacitat física i/o psíquica.

Els objectius a plantejar en aquest treball són els següents:

- Analitzar els aspectes més rellevants de la teles aèries i el seu potèncial per la inclusió educativa.
- Proposar les teles aèries per a integrar i ajudar a millorar el nivell motor, cognitiu i personal de les persones amb discapacitat física i psíquica.
- Presentar una proposta pedagògica inclusiva sobre la importància de les teles aèries amb persones que tenen discapacitat física i/o psíquica.
- Fomentar el lleure inclusiu per les persones amb discapacitat física i/o psíquica a partir de la proposta pedagògica inclusiva.

A partir d'aquests objectius treballaríem: l'autonomia, potenciar l'autoestima i fomentar la integració, mitjançant l'art de les teles aèries de les persones amb discapacitat física i/o psíquica.

3. Aproximació teòrica/ conceptual

Les teles aèries com també es pot anomenar dansa aèria o acrobàcia aèria, constitueixen una pràctica circense contemporània, per tant fa relativament poc que va començar la seva praxi, tot i això ha anat fent-se camí en el món de l'espectacle i cada dia és més coneguda. La pràctica de teles aèries es realitza mitjançant la subjecció d'una tela en el sostre on la persona ha de pujar a la tela i realitzar figures i caigudes. Per tant l'acrobàcia aèria és una pràctica corporal que es caracteritza per portar a terme una pluralitat de moviments i figures penjats en una tela (Álvarez, 2015).

Va aparèixer fa uns 30 o 40 anys, dels seus orígens no trobem dades concretes tot i que sí que podem trobar indicis en relació a les seves arrels. Per una banda, es vincula amb el ioga, per la creació de postures aèries derivades d'aquest. Els primers a fer visible aquesta pràctica van ser els acròbates del circ, per donar a conèixer noves formes corporals. Per una altra banda, podem trobar el seu origen amb els artistes del circ que es penjaven de les cortines dels telons (Seibel, 1993). Tot i això, en aquests últims anys s'ha donat a conèixer socialment incrementant una notable quantitat d'espais on es duu a terme aquesta pràctica aèria.

A continuació exposaré els conceptes principals que crec fonamentals a l'hora d'explicar el projecte. Són la història del circ per poder entendre el circ social. Posteriorment explicaré la inclusió educativa i el lleure inclusiu.

3.1 Breu història del circ

Com esmenta Alcántara (2016), el circ és una disciplina artística que té uns antecedents molt llunyans. El circ d'avui dia és una continuació d'una tradició artística que ens arriba a través dels segles. Podem trobar els seus orígens tant a les proeses realitzades pels humans com també en la caça i en la doma d'animals salvatges.

A través de les restes arqueològiques (mosaics, ceràmiques, escultures, pintures murals, etc.), la història ens ofereix clars testimonis de les disciplines del circ que avui dia encara perviuen i que eren exercitades per acròbates d'arreu del món. Un exemple són els joglars de l'antic Egipte (3500 anys aC.) A la Xina, el Japó, l'Índia i l'antic Egipte, es començava a practicar l'acrobàcia considerada com una activitat de la gimnàstica. Un exemple fou a la Creta del 2400 aC, on el

lloc de les feres fou la plataforma d'exercicis d'equilibri pels atletes més temeraris (Seibel, 1993).

Els grecs recullen les pràctiques dels egipcis i donen una gran importància als jocs atlètics, aconseguint un gran nivell de cultura física, que més tard donarà lloc a la creació de les competicions olímpiques. També l'Imperi romà fou un gran difusor d'aquesta cultura. És per això que Roma és el punt del naixement de l'espectacle circense, encara que, com ja he esmentat anteriorment, la història té proves evidents que demostren que l'aparició del circ o les activitats relacionades a ell és molt anterior. En el cas romà els festejos tenien lloc als amfiteatres, dels quals el Colisseu és el més conegut, i les activitats incloïen carreres de cavalls i altres espectacles, tot i que al final van acabar realitzant lluites entre homes (gladiadors) i animals salvatges (Alcántara, 2016).

Quan desaparegué l'Imperi romà, com també, tots els circs de Roma i províncies. Aquí va tenir molt a veure la irrupció i consolidació del cristianisme a tota la conca de la mediterrània, els quals van entrar en una pronunciada crisi. Va ser al segle X, amb les famílies nòmades, que va tornar a aparèixer el circ (Seibel, 1993). Aquestes famílies eren anomenades "saltimbanquis" pel fet que representaven les seves actuacions damunt d'uns taulons (escenari) i eren suportats per unes banquetes. A més a més, a l'Edat Mitjana, el circ fou representat per animals i bufons. Els bufons eren còmics que servien per diversió als senyors feudals (Zamora, 2018).

El concepte de circ que vull proposa a través d'aquest treball no és aquell relacionat amb el circ de tradició familiar, que té animals o que juga amb el risc, sinó un nou circ centrat principalment a trobar la bellesa, l'alegria, l'expressió, l'estètica, i el col·lectiu (Bortoleto, 2003). Anomenat circ contemporani, aquest neix a l'últim terç del segle XX, i es caracteritza per ser una barreja de circ, teatre, dansa i exercicis gimnàstics. Daniel Gauthier (2000, p. 36, citat a Pérez, 2008) assenyala que "en el circo tradicional hacen que tú te sientas parte del espectáculo, que sientas miedo del tigre...Nosotros intentamos llegar al alma desde un punto de vista artístico". El circ contemporani s'enfronta a una altra mena de risc: el risc estètic de buscar i consolidar un llenguatge escènic capaç d'acostar l'art mil·lenari del circ amb els gustos i els tempos escènics del públic actual (Alcántara, 2016).

En conclusió, fruit d'aquesta investigació es constatà una avaluació de l'art circense, on es comença a realitzar en altres espais i amb altres col·lectius, sorgint el "circ social". Aquest es pot entendre com el desplaçament de la carpa de circ cap a espais comunitaris per ser utilitzat com una eina d'intervenció psicosocial comunitària, convertint-se en un medi per intervenir de manera lúdica sobre infants i joves en risc social (Lafortune i Mountaruli, 2011).

3.2 El circ social

Mitjançant la idea del nou circ contemporani, que va aparèixer a principis dels 80 es va iniciar un procés revolucionari paral·lel al circ, on aquest esdevingué una eina educativa per l'empoderament de persones i comunitats en situacions de desigualtat social. Aquest fenomen es va iniciar a diferents llocs del món com Bèlgica, Catalunya o Canadà, i com deia es caracteritza per ser un procés d'ensenyament-aprenentatge de tècniques circenses (malabars, aeris, etc.) que té com a finalitat la inclusió social i el desenvolupament de la comunitat. (Alcántara, 2016).

Per Hernández (2008), el circ social és "el equilibrio de dos disciplinas: las artes escénicas enriquecidas con las ciencias sociales, organizadas en una metodología atractiva e innovadora" (p.60). Altres autors ho identifiquen com un potencial punt de sortida dins l'aprenentatge mutu entre educador/a i alumne, per mitjà d'un procés de respecte, pel coneixement que ens permet de l'altre i per la relació establerta i la disciplina en l'aprenentatge (Pérez, 2013).

Les teles aèries una pràctica de l'acrobàcia, es troba associada en un component de risc que dins la pràctica educativa es minimitza gràcies al treball dels professors i per les infraestructures utilitzades. De manera que com esmenta Aisa (2012) la pràctica de teles aèries permet treballar la confiança i la solidaritat. Tenint en compte que molts dels exercicis s'han de realitzar de manera independent però a la vegada amb l'ajuda d'una altra persona en cas de no poder fer alguna figura individualment. Alhora tal com esmenta Bonetti (2009) la realització d'aquest esport fomenta el desenvolupament psicològic i físic de la persona, atès que requereix esforç i atenció per rebre, entendre i realitzar les instruccions per fer les figures.

Pérez (2013) esmenta que l'entitat europea Caravan Circus Network diu que el circ social es dirigeix a persones amb menys oportunitats, amb necessitat específiques i amb una situació sociocultural determinada. Per tant, el circ social no se situa en l'àmbit de l'espectacle i l'escenografia, sinó tot el contrari, se centra en la transformació dels participants i del seu entorn.

Entitats que treballen mitjançant el circ social

Experiències com les de la Ecole du Cirque de Brussel·les, el Ateneu Popular 9 Barris o la de Cirque du Monde de Cirque du Soleil són clars exemples de la realització del circ social. Aquest últim ha desenvolupat projectes d'aquest tipus en diferents llocs del món, els dos primers formen part de "Caravan" Xarxa Europea en Formació i Circ Social.

- Entitats que promouen el circ social:

- Ateneu popular 9Barris (<https://www.ateneu9b.net/>): aquesta entitat és un equipament sociocultural gestionat de manera participativa per una associació sense ànim de lucre anomenada Bidó de 9Barris. La seva eina educativa i de dinamització comunitària és el circ social, es treballa mitjançant l'autonomia i la transparència. Alguns dels seus projectes són: l'Escola infantil i Juvenil del circ; Circ per persones amb discapacitats; etc.
- Cronopis Matarò (<https://canfugarolas.org/col%C2%B7lectius/cronopis>): és una entitat sense ànim de lucre. Aquesta realitza una sèrie d'activitats circenses que treballa promovent i desenvolupant el Circ Social.
- Acirkaos Menorca (<http://www.acirkaos.org/es/>): és una associació sense ànim de lucre que promou el desenvolupament de les arts circenses, fins al punt de ser un espai de referència per la formació, la investigació i la creació de circ social. Aquesta entitat forma part de EYCO (European Youth Circus Organization) i FEECSE (Federación Española de Escuelas de Circo Socio Educativo).
- Cuerda Firme (<http://cuerdafirme.com/>): és un projecte realitzat per l'escola La Tarumba a Perú, circ del Sur a Argentina i Circ del món a Chile. El principal objectiu d'aquest projecte és promoure les habilitats socials a joves vulnerables socialment, per a poder accedir a un treball.
- Ecole de Crique de Bruxelles (<https://www.ecbru.be/>): escola del circ coneguda mundialment. El seu vessant pedagògic és l'animació del Circ Social, proporcionant tallers, activitats, i formació dels professionals d'aquest àmbit.

3.3 Inclusió educativa

Per parlar d'inclusió, hem de tenir ben clar que no és el mateix que integració. Tal com esmenten Carbonell, Batllori, Muñoz i Saltó (2004) "Integració s'ha utilitzat per descriure processos mitjançant els quals s'ajuda alguns nens peculiars a participar en el programa de l'escola que hi ha en funcionament (i que potser no s'ha canviat des de fa força temps). En canvi, inclusió suggereix la voluntat de generar canvis dins l'escola per poder atendre la diversitat de tots els seus alumnes" (p.132).

Emmarcant les lleis estatals de les persones amb necessitats educatives especials (NEE). Es troba el *Real Decreto 696/1995, de 28 de abril, de ordenación de la educación de los alumnos con necesidades educativas especiales*, on es desplega un dret de caràcter general és per això que ofereix una sèrie d'orientacions sobre l'escolarització dels alumnes amb necessitats educatives especials (ACNEE) així com els diferents recursos disponibles per fer front a les seves necessitats. Per una altra banda, el *Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social*, aquest estableix un règim d'infraccions i sancions vers la igualtat d'oportunitats, la no discriminació i l'accessibilitat universal de les persones amb NEE. La *Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación (LOE)* y La *Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa (LOMCE)* estableix que són les administracions educatives les que han de realitzar el màxim desenvolupament educatiu i garantir un suport inclusiu cap als alumnes amb NEE, tot i que no dóna eines per poder realitzar aquesta inclusió educativa. Per tant en l'àmbit estatal no es troben de manera concreta mesures per la inclusió educativa dels ADI. Quelcom semblant passa amb el *Real Decreto 696/1995, de 28 de abril, de ordenación de la educación de los alumnos con necesidades educativas especiales*, que adapta el seu contingut cap al dret de l'educació inclusiva, però que no arriba a desenvolupar les mesures per dur-la a terme.

Tanmateix dins la Comunitat Autònoma catalana trobem unes mesures per donar peu a l'atenció educativa dels alumnes amb NEE. Atès que de manera general no disposa de mesures d'atenció a la diversitat en suports individuals que se centrin en àrees no curriculars i organitzatives i s'orientin a millorar el funcionament i la qualitat de vida de l'alumne amb discapacitat intel·lectual (ADI). No obstant això, hi ha assoliments parcials, com el *Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials en el marc d'un sistema educatiu inclusiu*, el qual disposa de molt bona fonamentació normativa que cobreix tota la

vida escolar de l'alumnat, emfatitzant el paper transformador dels centres d'educació especial a centres de serveis i recursos per a centres educatius ordinaris generant una xarxa de suports a l'educació inclusiva. Aquest decret, encara que regula l'elaboració de plans de suports individualitzats orientats a la millora de la qualitat de vida de l'alumnat, no resulta nou en el que a determinació de necessitats de suport i mesures es refereix (en el seu article 15), en el sentit que s'especifica el procediment a seguir, però no s'aprofundeix en la detecció de necessitats que calgui abordar per a cada alumna en funció de les seves condicions. Comentaris similars es deriven de la normativa d'Aragó si atenem al *Decreto 135/2014, de 29 de julio, por el que se regulan las condiciones para el éxito escolar y la excelencia de todos los alumnos de la Comunidad Autónoma de Aragón desde un enfoque inclusivo*, que proposa mesures per a millorar la qualitat de vida del ADI, encara que no concreten com fer-ho ni defineixen què és qualitat de vida.

3.4 Lleure inclusiu

Actualment es considera l'oci com una experiència personal i un fenomen social que ha anat adquirint al llarg dels anys cada cop més rellevància. Així és que, s'ha incrementat la seva importància per afavorir el benestar de l'ésser humà. S'ha de tenir en compte que el concepte d'oci també es pot anomenar lleure (Fernandez, 2007).

La definició de l'oci ha anat variant segons l'època viscuda. Segons esmenta Cuenca (2011) es pot resumir de tres maneres diferents; la primera, com una activitat específica; la segona, com temps restant del treball; i la tercera, com una experiència subjectiva. Tot i que els dos primers conceptes no han resultat del tot exactes per definir oci, pel fet que no tot el temps restant del treball es pot anomenar oci, de tal manera que no existeix una activitat anomenada com a lleure. Per consegüent hem de considerar el concepte de lleure partint de l'experiència, per tant el lleure seria aquella vivència subjectiva caracteritzada principalment per la llibertat, és a dir per la voluntat, motivació i el seu caràcter final i no instrumental que aquest comporta. Per això, una activitat realitzada de forma obligatòria no és una activitat de lleure.

D'altra manera, hem d'analitzar el dret al lleure de les persones amb discapacitat a partir de les organitzacions internacionals, com són l'Organització de les Nacions Unides (ONU), Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO) i la Unió Europea (UE).

Partint de l'ONU, trobem la declaració dels drets humans, la qual reconeix el del dret al lleure. Tal com esmenten Lazcano i Madariaga (2017) la Declaració dels drets humans de 1948 fa referència al lleure dins l'art. 24 argumentant que "*Toda persona tiene derecho al descanso, al disfrute del tiempo libre, a una limitación razonable de la duración del trabajo y a vacaciones periódicas pagadas*" i dins l'art. 27.1., afirmant que "*Toda persona tiene derecho a tomar parte libremente en la vida cultural de la comunidad, a gozar de las artes y a participar en el progreso científico y en los beneficios que de él resulten*" (p.111).

Tanmateix la UNESCO, que es preocupa més per la cultura. Aquesta institució s'ha centrat més a dirigir la seva acció als països del tercer món. També mostra la seva inquietud per abordar els drets de les persones amb discapacitat (Martinez i Ignacio, 2017).

Com esmenta Cuenca (2011) en *El Manifiesto para un ocio inclusivo, promovido por la Cátedra Ocio y Discapacidad del Instituto de Estudios de Ocio de la Universidad de Deusto (2003) y ratificado por la ONCE, Fundación ONCE, el CERMI y otras asociaciones*, aquests considera fonamental els següents aspectes: el primer és generar un entorn inclusiu dins del qual engloba totes les capacitats de les persones per generar oci; un altre aspecte és poder oferir

un entorn que pugui permetre, sentir, pensar i fer. Per tant, totes aquestes qüestions que formen part de la Pedagogia del lleure.

A fi que el dret al lleure, i per tant el dret a la cultura i a l'esport, són important per les persones amb discapacitat. Aquesta importància és rellevant a l'hora de participar dins una visió col·lectiva del món i fer front a les formes que són representades i percebudes pels ciutadans.

A més a més, aquesta permet desenvolupar un sentiment d'identitat i de comunitat. No obstant això, tal com esmenten Lazcano i Madariaga (2017) dins la normativa cultural, d'esport i recreativa no apareixen moltes referències implícites dins del concepte d'oci, sent l'àmbit esportiu on es troba establert la relació entre l'esport i el lleure.

4. Contextualització

Mitjançant una mirada crítica cap a la societat i el contacte amb persones amb diversitat tan física i/o psíquiques, es pot observar una problemàtica lligada a la institucionalitat i a la societat. Atès que el sistema educatiu espanyol actual encara segrega a les persones ja sigui per la seva condició social, econòmica, física, sensorial i/o intel·lectual, com es pot observar al *Real Decreto 696/1995, de 28 de abril, de ordenación de la educación de los alumnos con necesidades educativas especiales*, aquest tracta d'un dret de caràcter general el qual redacta una sèrie d'orientacions sobre l'escolarització dels alumnes amb necessitats educatives especials (ACNEE) i dels diferents recursos disponibles per fer front a les seves necessitats, però no dóna eines per a la realització d'una educació inclusiva. Tanmateix les persones amb discapacitat intel·lectual, com a única opció formal d'aprenentatge han de realitzar la seva educació en Centres d'Educació Especial (CEE). Es per això que la resposta de l'estat vers la diversitat es fonamenta classificant a les persones segons les seves característiques establertes. Altrament l'actual estructura institucional en matèria educativa fa invisible l'existència de la diferència, vers que la interacció quotidiana amb aquesta és restringida. Posant èmfasi a una falta d'interacció heterogènia la qual genera una identitat social definida a partir de la diagnosi i les seves restriccions, donant peu a les categories i les idees estereotipades per sobre la individualitat i particularitat de cada individu. Tal com esmenta l'estrevistat 2 comenta:

“Falten projectes inclusius, per poder canviar aquesta societat. Obrir els ulls a la gent treure l'etiquetatge a les persones amb discapacitat. Fer-li veure a la societat que una persona amb discapacitat, és una persona que té dret a gaudir del lleure, d'activitats, etc. té dret a tenir una vida com qualsevol persona”.

Vist que es comença a anomenar a l'individu pel seu diagnòstic: Síndrome de Down, Trastorns de l'espectre autista, deficients auditius, mobilitat reduïda, etc. En conseqüència apareix l'etiqueta de persones discapacitades especificant més des d'un to més despectiu de la paraula i deixant de costat les seves fortaleces.

Des d'una perspectiva pedagògica s'ha de tenir en compte els factors genètics, intel·lectuals, físics per poder tenir en compte el desenvolupament de la conducta de la persona, i no caure amb la ignorància estereotipar i estigmatitzar. Per tant la Inclusió no serà possible si la societat no adopta una mirada crítica cap a l'estigmatització de la persona discapacitada (integració) i no cap a la persona amb discapacitat (inclusió), no només hem d'intervenir individualment amb

la persona amb discapacitat per ajudar-la a adaptar-se a la societat (integració) construïda i adaptada per a persones "normals", és a dir, com argumenta l'entrevistat 1:

“per mi, és una eina de treball que fa que entre tots potenciem les nostres capacitats, és a dir entre tots, les persones amb discapacitats potencien les seves capacitats i les persones sense discapacitat també potencien les seves capacitats, per tant per mi treballar de manera inclusiva a través de la dansa és això potenciar les seves discapacitats”.

Per tant parlaria d'integració si només realitzes un taller per a persones amb situació de discapacitat per donar-li un espai d'oci que es troba a l'abast de qualsevol persona, però novament segregats sense cap possibilitat per aportar espais de trobada que fos possible l'experiència per poder transformar la societat, per tant, com esmenta l'entrevistat 1:

“si jo tinc una nena amb cinc anys, la puc apuntar a dansa, basquet, futbol. Però perquè si tinc una nena de 5 anys amb discapacitat, no la puc apuntar perquè faci aquestes activitats. Llavors la nostra aposta és, sí que es pot, sí que es pot fer, el que passa és que t'has de formar i saber les característiques de la seva discapacitat de les persones, tot i que tots tenim característiques diferents. Llavors nosaltres apostem per la part de lleure”.

De manera que, no només vull realitzar un taller integrador, sinó eliminar és a dir anar més enllà i realitzar un taller inclusiu, mitjançant les teles aèries, utilitzant la pedagogia per proporcionar elements que aportin un avenç cap a la igualtat i construcció d'una societat més democràtica, tal com va esmentar Freire (1969) " La educación cumple un importante rol en los procesos de transformación social, apunta a la generación de personas libres" (p. 146).

Aquesta proposta adquireix una rellevància educativa i social, a la mesura que proposa una metodologia pràctica per als objectius proposats pel govern. *La Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa (LOMCE)*, aquesta estableix unes normes sobre la igualtat d'oportunitats i inclusió social de persones amb discapacitat, amb la mesura d'obtenir una plena inclusió social, assegurant els seus drets i eliminant qualsevol estereotipació i estigmatització. Amb l'aplicació d'aquesta llei s'ha de complir els principis de vida independent entre els quals es troba la participació o el diàleg social. No obstant això, en ser plantejada sense incloure un diàleg i una reflexió als mateixos beneficiaris (persones amb discapacitat), aquests els situa com objectes passius reproduint polítiques públiques paternalistes un bon exemple es troba en el cas de l'entrevistat 3:

“a vegades nosaltres mateixos, parlem d'inclusió i de fet nosaltres mateixos ens trobem que no hem treballat amb aquestes persones, és a dir, parlem molt des de la teoria i és

difícil perquè quan et trobes és molt diferent. Per això amb els nanos aquest que vam realitzar la classe, ells sabien la teoria, però quan vam fer una activitat de posar-se en el joc d'una persona amb discapacitat no sabien com fer-ho”.

Al genera un diàleg i reflexió des de les persones amb capacitats diferents se'ls hi estableix paraula, veu i consciència de la seva condició social. D'aquesta manera, poden ser tractats com a persones i no com a objectes de polítiques fetes per persones que no tenen cap discapacitat. En efecte, tal com comenta l'entrevistat 3:

“jo crec que no és cap impediment, s'ha d'ensenyar la inclusió des de petits, per això ha de ser un bon projecte inclusiu on puguis atraure els adolescents a realitzar aquesta pràctica. Has de fer activitats de conscienciació activitat de rols, un projecte penso que tindrà futur si s'encamina bé i es planteja bé. És a dir, quins objectius vull aconseguir i segon com ho faré com puc aconseguir que tingui èxit, primer hem d'aconseguir que els nens s'impliquin emocionalment i segon que tinguin empatia. Per aconseguir aquesta empatia hem de proporcionar activitats on se sentin en la pell de l'altre. És a dir, aconseguir quatre cadires de rodes i fer que tots vagin amb cadira de rodes i realitzin dinàmiques diferents per poder sentir el que senten les persones que van amb cadira de rodes. Jo penso que tot projecte té èxit en funció de com es planteja”.

Primordial fomenta l'empatia dels participants per entendre i poder realitzar una màxima cohesió grupal.

5. Característiques del projecte, elaborar un programa taller.

5.1 Presentació del projecte pedagògic

Amb l'objectiu de realitzar un taller inclusiu per fomentar el creixement personal a les persones amb discapacitat física i/o psíquica a través de les teles aèries.

Aquest projecte s'ha creat mitjançant la necessitat d'aportar una eina per a poder fomentar el lleure inclusiu dirigit als adolescents amb discapacitat, tant física com mental. També vull fomentar les habilitats socioemocionals, entenen aquestes com unes habilitats no cognitives que permeten a la persona entendre i controlar les seves emocions. Com també, empatitzar amb els altres i poder establir relacions positives per a poder prendre decisions responsables.

Així doncs, és una manifestació de com la pedagogia i l'art poden unir-se per a poder aconseguir uns fins comuns i generar espais d'aprenentatge alternatius on es posa en disposició de tothom un escenari per gaudir i entrar en contacte amb diferents formes de fer art (Ayuso, Costa, Gómez, i Toruella, 1998).

5.1.1 Missió

Ser un sòlid projecte inclusiu sense ànim de lucre de referència a la comarca de l'Alt Empordà, destinat a associacions, centres cívics i a oficines d'espai jove de la comarca. Aportant dinàmiques de pràctica de tela aèria i amb valors des de la pràctica inclusiva.

5.1.2 Visió

Millorar la qualitat de lleure educatiu inclusiu per adolescents amb discapacitat física i/o psíquica. Com també, fomentar la cohesió de grup i percebre els valors del circ social mitjançant la pràctica aèria, sigui de forma directa o indirecta. Aportant valors positius per la societat.

5.1.3 Valors

Acrobàcia com a eix:

Acompanyar i millorar la qualitat de vida dels participants a través de la pràctica de teles aèries.

Integritat:

Ser coherent entre el pensament, les creences i les actuacions.

Valors positius de la pràctica aèria:

La pràctica aèria aporta una sèrie de valors positius i vàlids per a tota la vida, sempre que siguem conscients d'aquests i tinguin els materials i recursos necessaris i les eines avaluadores per assegurar-nos que els estem complint.

La responsabilitat:

Dotar d'eines als participants permeten reflexionar, administrar, orientar i valorar.

La il·lusió i la motivació:

Donar suport als participants per tenir les ganes de quelcom, fer-ho bé i obtenir bons resultats.

L'esforç:

Obtenir una implicació i constància per aconseguir els objectius que ens marquem.

El treball en equip:

Fomentar la cooperació de cada membre dins la pràctica de teles aèries.

Empoderament:

Potenciar el creixement personal, fer que el participant senti que controla la seva pròpia vida.

Companyonia:

L'harmonia, el bon fer i bon ser entre companys. L'ajuda mútua. L'intercanvi recíproc i voluntari de recursos, habilitats i serveis per un benefici comú.

Innovació:

Aportació de quelcom nou amb la intencionalitat de millorar el que ja hi ha a través de la creativitat i la fantasia.

Autonomia:

Qualitat del subjecte que es determina ell mateix independentment de tota constitució externa.

5.2 Programació General del projecte

5.2.1 Objectius

- Objectiu general del projecte:
 - Fomentar la inclusió a partir de la pràctica de teles aèria.
- Objectius específics del projecte:
 1. Fomentar l'empatia.
 2. Millorar la seva pràctica esportiva.
 3. Millorar la seva elasticitat.
 4. Aportar una visió inclusiva vers la societat.
 5. Augmentar la seva autoestima.
 6. Generar el sentit de pertinença dins del grup.
 7. Transformar el temps lliure en temps de lleure

5.2.2 Temporalització

És dura a terme un taller amb durada de 6 mesos realitzat un cop a la setmana. Distribuït a partir de 15 sessions de durada 1.30 hora. Fent un total de 19 hores realitzades.

5.2.3 Destinataris

Els destinataris per aquest taller seran tant als adolescents amb una discapacitat física o psíquica com a adolescents sense cap discapacitat. L'edat d'aquests participants es trobarà entre els 12 i els 15 anys.

5.2.4 Professionals

- Un/a pedagog/a, s'encarregarà de dirigir i coordinar el projecte. A més a més, aquest serà l'encarregat de supervisar el pressupost, de donar a conèixer el projecte mitjançant la publicitat, de dinamitzar les activitats, de coordinar amb els professionals i de planificar i dur a terme l'avaluació.
- Un/a Monitor/a professional acrobàtic, s'encarregarà de realitzar les activitats, recollir informació de l'avaluació, dinamitzar les activitats del projecte, coordinar i gestionar les tasques a realitzar dins de cada sessió.

5.2.5 Metodologia

S'utilitzarà una metodologia flexible i ajustada a les necessitats dels i les participants amb la finalitat de desenvolupar una actitud positiva i noves habilitats socials per millorar la seva qualitat de vida, així doncs a partir del lleure inclusiu poder empoderar als i les adolescents.

Perquè aquesta intervenció sigui eficaç el projecte ha de ser interactiu i generar empatia vers els participants. Per potenciar l'intercanvi d'idees, la comunicació i la cohesió de grup com a fi de poder donar una visió inclusiva a cada sessió. El lleure inclusiu és un pilar important del projecte, pel fet que ha de ser un projecte lúdic, sense ànim de lucre i sense obligatorietat.

Emmarcar l'adaptació individual de les característiques físiques i/o psíquiques dels participants a l'hora de dur a terme les activitats.

D'altra banda, el professional que realitzarà aquest projecte ha de tenir uns objectius metodològics: primerament, ha de saber adaptar-se a les característiques individuals de cada participant; també, serà l'encarregat d'aportar els recursos adients per facilitar el desenvolupament de les activitats; un altre punt important és tenir en compte les normes i el funcionament de les entitats; També, és important saber les discapacitats dels participants; finalment afavorir la participació dels participants per generar un espai d'empatia i de cohesió grupal.

5.2.5 Avaluació

L'avaluació del programa es realitzarà des d'una perspectiva interna, és a dir des del punt de vista dels professionals que duran a terme aquest projecte aportant una mirada més crítica cap a l'execució i el compliment dels objectius. L'avaluació dels resultats es dividirà en tres fases: la primera fase es realitzarà durant el mes de gener; la segona fase es durà a terme mitjançant una avaluació continua; i la tercera i última fase el mes de juny.

La primera fase d'avaluació (gener): en primer lloc, es realitzarà la recollida de les dades dels pares i mares i dels participants sobre les expectatives i les valoracions inicials. (Annex 1)

Els indicadors a tenir en compte en aquesta avaluació, partint dels objectius específics del projecte, son:

- Nombre de participants del projecte.
- Característiques personals dels participants del projecte.

Ambdues indicadors es realitzarà una entrevista amb profunditat als pares dels participants, per aportar-nos informació del punt de partida del programa.

La segona fase és, l'avaluació continua: aquesta es realitzarà a través d'una recollida de dades mitjançant una taula d'observacions, per tenir en compte el transcurs del programa i els resultats de les activitats exercides. A l'acabar cada sessió realitzarem un feedback amb els participants utilitzant l'activitat 8 (Annex 2). Els professionals es reuniran al final de cada sessió per omplir la taula d'observacions i parlar sobre el transcurs de la sessió. (Annex 1).

Els indicadors de la segona fase, partint dels objectius específics del projecte, son:

- Grau de satisfacció dels participants vers les activitats exercides.
- Percentatge d'assistència al projecte de “telesinclusió”
- Valoració dels participants sobre la sessió realitzada.
- Valoració dels professionals sobre la sessió realitzada.

Aquesta fase d'avaluació serà important per poder detectar possibles mancances i modificar-les si cal, per aconseguir els objectius marcats

La tercera fase d'avaluació (juny): última recollida i processament de les dades. (Annex 1)

Realitzarem el recull d'informació mitjançant un qüestionari als pares dels participants i als participants per comparar amb els resultats de la primera fase i extreure'n conclusions. També A més a més, es realitzarà una avaluació conjunta amb els professionals que han participat dins la realització del projecte.

Els indicadors a tenir en compte amb aquesta avaluació, partint dels objectius específics del projecte, son:

- Grau de satisfacció dels participants vers la realització del projecte.
- Percentatge d'assistència al projecte de “telesinclusió”
- Valoració dels participants sobre el taller.
- Valoració dels professionals sobre el taller.
- Valoració dels pares dels participants sobre el taller.

5.3 Programació per sessions

Taula 1

Sessións del projecte:

Sessió	Objectius	Activitats	Temps	Recursos	Avaluació
Sessió 1		- A.1	5 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat	- Avaluació continua realitzada pels professionals - Avaluació inicial dels components del grup - Entrevista als pares
		- A.2	10 min	- Tela aèria - Màrfega - Matalàs	
		- A.3	15 min	- Dau de les emocions - Equip de música	
		- A.7	40 min		
	1. Fomentar l'empatia.	- A.4	15 min		
	2. Millorar la seva pràctica esportiva.	- A.8	5 min		
			Total:		
	3. Millorar la seva elasticitat.		1.30 h		

Sessió 2	4. Aportar una visió inclusiva vers la societat.	- A.3	15 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat	- Avaluació continua realitzada pels professionals
		- A.5	15 min	- Tela aèria	
	5. Augmentar la seva autoestima.	- A.7	40 min	- Màrrega	
				- Matalàs	
	6. Generar el sentit de pertinença dins del grup.	- A.4	15 min	- Dau de les emocions	
		- A.8	5 min	- Equip de música	
	7. Transformar el temps lliure en temps de lleure		Total: 1.30 h		
Sessió 3		- A.2	10 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat	Avaluació continua realitzada pels professionals
		- A.3	15 min	- Tela aèria	
		- A.9	45 min	- Màrrega	
				- Matalàs	
		- A.4	15 min	- Dau de les emocions	
		- A.8	5 min	- Equip de música	

Total:
1.30 h

**Sessió
4**

- A.2	10 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat - Tela aèria - Màrrega	- Avaluació continua realitzada pels professionals
- A.6	15 min	- Matalàs - Dau de les emocions - Anelles	
- A.3	15 min	- Cartró per simular les flors - Pals o objectes que simulen les plantes - Targetes amb proves - Equip de música	
- A.10	40 min		
- A.4	15 min		
- A.8	10 min		

Total:
1.30h

**Sessió
5**

- A.2 10 min - Aula ampla per realitzar
l'activitat

- Tela aèria

- A.11 20 min - Màrrega

- Matalàs

- Dau de les emocions

- A.10 40 min - Equip de música

- A.4 15 min

- A.8 5 min

Total:
1.30 h

- Avaluació continua realitzada pels professionals

**Sessió
6**

- A.13 15 min - Aula ampla per realitzar
l'activitat

- Avaluació continua realitzada pels professionals

- A.3	15 min	- Tela aèria - Màrrega - Matalàs
- A.12	40 min	- Dau de les emocions - Mocadors - Equip de música
- A.4	15 min	
- A.8	5 min	
	Total:	
	1.30 h	

**Sessió
7**

- A.14	15 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat - Tela aèria	- Avaluació continua realitzada pels professionals
- A3	15 min	- Màrrega - Matalàs	
- A.12	40 min	- Dau de les emocions - Equip de música	
- A.4	15 min		
- A.8	5 min		

Total:
1.30

**Sessió
8**

- A.2	10 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat	- Avaluació continua realitzada pels professionals
- A.3	15 min	- Tela aèria	
		- Màrrega	
- A.7	10 min	- Matalàs	
		- Dau de les emocions	
		- Equip de música	
- A.9	10 min		
- A.10	10 min		
- A.12	15 min		
- A.4	15 min		
- A.8	5 min		
		Total: 1.30 h	

Sessió 9	- A.16	15 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat	- Avaluació continua realitzada pels professionals
			- Tela aèria	
	- A.3	15 min	- Màrrega	
			- Matalàs	
			- Dau de les emocions	
	- A.15	40 min	- Equip de música	
	- A.4	15 min		
	- A.8	5 min		
		Total:		
		1.30 h		
Sessió 10	- A.5	15 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat	- Avaluació continua realitzada pels professionals
			- Tela aèria	
	- A.3	15 min	- Màrrega	
			- Matalàs	
			- Dau de les emocions	
	- A.10	40 min	- Equip de música	

- A.4 15 min

- A.8 5 min

Total:
1.30 h

**Sessió
11**

- A.2 10 min - Aula ampla per realitzar
l'activitat

- A.17 5 min - Tela aèria
- Màrrega
- Matalàs

- A.3 15 min - Dau de les emocions
- Equip de música

- A.15 40 min

- A.4 15 min

- A.8 5 min

- Avaluació continua realitzada pels professionals

Total:
1.30 h

**Sessió
12**

- A.16	15 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat - Tela aèria	- Avaluació continua realitzada pels professionals
- A.3	15 min	- Màrrega - Matalàs - Dau de les emocions	
- A.18	40 min	- Equip de música	
- A.4	15 min		
- A.8	5 min		
Total:			

1.30 h

**Sessió
13**

- A.2	10 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat	- Avaluació continua realitzada pels professionals
- A.11	20 min	- Tela aèria - Màrrega	

- A.19	40 min	- Matalàs - Dau de les emocions
- A.4	15 min	- Equip de música
- A.8	5 min	
	Total:	
	1.30 h	

**Sessió
14**

- A.16	15 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat	- Avaluació continua realitzada pels professionals - Avaluació final dels alumnes
- A.3	15 min	- Tela aèria - Màrrega - Matalàs	
- A.20	40 min	- Dau de les emocions - Equip de música	
- A.4	15 min		
- A.8	5 min		

Total:
1.30 h

**Sessió
15**

- A.3	15 min	- Aula ampla per realitzar l'activitat
- A.21	40 min	- Tela aèria - Màrrega - Matalàs
- A.4	15 min	- Equip de música

**- Avaluació final dels professionals
- Avaluació final dels pares**

Agraïment s 20 min

Total:
1.30 h

Planificació d'activitats a realitzar de cada sessió.

5.4 Plantilla activitats

A cada sessió es realitzarà una sèrie d'activitats per a dur a terme els objectius proposats.

(Annex 2)

Constarà doncs, d'una activitat inicial on realitzarem jocs lúdics per potenciar la cohesió grupal i les habilitats tant físiques com psíquiques dels participants, com també transformar el temps lliure en temps de lleure. Posteriorment realitzarem una sèrie d'escalfaments per evitar lesions i poder dur a terme la pràctica de teles aèries, emmarcant doncs els objectius de fomentar l'elasticitat i la pràctica esportiva. A continuació començarem l'activitat proposada de la pràctica circense de teles aèries, donant peu als objectius tant físics com psíquics. En finalitzar l'activitat exercitarem una sèrie d'estiraments per evitar lesions. Com a cloenda, realitzarem l'activitat avaluativa, on els participants, mostraran les seves inquietuds i sentiments cap a la realització de la sessió. Les activitats s'adaptaran al llarg de la realització segons les característiques físiques i/o psíquiques del participant.

A l'acabar el projecte, es realitzarà una exhibició sobre les competències apreses al llarg de les sessions, per aportar una visió inclusiva vers la societat.

6. Conclusions

Per tal de donar cloenda a aquest treball, presentaré les següents conclusions i inquietuds sorgides a la mesura de la recerca i el redactat. Cadascuna d'aquestes parteixen dels objectius marcats i de la proposta pedagògica plantejada, de tal manera que s'aniran desglossant d'una en una.

Partint de la detecció de les necessitats d'implantar un taller per potenciar el lleure inclusiu en adolescents amb discapacitat o sense discapacitat dins la comarca catalana Alt Empordà. Vaig decidir fer aquest projecte encarat als adolescents, tal com esmenta l'entrevistat 2

“L'adolescència és una etapa molt complicada, per tant crec que és bona idea haver enfocat aquest projecte cap als adolescents, ja que és l'oportunitat de poder donar-li una visió més global sobre la importància d'incloure a aquelles persones que tenen una discapacitat”.

Crec que és important tenir en compte tots els aspectes rellevants d'aquesta etapa.

Vaig començar la seva realització fent un buidatge d'informació dels conceptes principals. Tal com diu l'objectiu 1 *“Analitzar els aspectes més rellevants de la dansa acrobàtica i el suport potencial per la inclusió educativa”*, amb la recerca d'informació he extret idees i opinions que han sigut rellevants a l'hora d'elaborar aquest taller inclusiu. Com per exemple: la importància del lleure dins la vida de les persones; la rellevància del circ social per proporcionar activitats inclusives; i la necessitat de crear eines per fer possible una societat inclusiva i no integradora. Una vegada vaig fer aquest apartat seguidament vaig començar la posada en marxa dels objectius 2 i 3 plantejats dins del projecte, objectiu 2 *“Proposar la dansa acrobàtica per a integrar i ajudar a millorar el nivell motor, cognitiu i personal de les persones amb discapacitat”*; i dur a terme l'objectiu 3 *“Presentar una proposta pedagògica inclusiva sobre la importància de la dansa acrobàtica en persones amb discapacitat”*, donant primordial importància als valors de l'acrobàcia com a eix inclusiu, la integritat dels participants, la responsabilitat, la il·lusió, la motivació, l'esforç, l'empoderament, la innovació i l'autonomia. Finalment l'objectiu 4 *“Fomentar el lleure inclusiu per les persones amb discapacitat física i/o psíquica a partir de la proposta pedagògica inclusiva”* aquest projecte aposta per la millora de la qualitat del lleure inclusiu i confirma la seva eficàcia, així com apostar per la millora de la cohesió de grup i l'empatia dels participants, mitjançant aquest objectiu

he dut a terme l'elaboració de les activitats, perquè no hem de deixar de banda la part del lleure per poder gaudir de la pràctica aèria.

Encara no he pogut realitzar cap procediment pràctic per poder donar factibilitat a aquest projecte, pel fet que penjar una tela al sostre necessita una seguretat i un espai idoni per a poder realitzar aquesta activitat, a més a més en tractar-se d'un esport amb un cert risc és molt més complicat poder exercir aquesta activitat en adolescents amb discapacitats sense el suport d'altres persones enteses de la pràctica aèria. Tot i això m'agradaria dur-lo a la pràctica en un futur.

Va ser a partir d'entrevistes amb professionals de l'educació, com també de la recerca d'informació i de les visualitzacions de vídeos que he pogut donar cabuda a la factibilitat del projecte. Un exemple és l'acròbata Pitu Blázquez (Argentina), que des de fa aproximadament 10 anys gestiona un gimnàs on realitza tota mena d'acrobàcies, una d'elles les teles aèries. Aquest home duu a terme una obra teatral, "Hermosamentes diferentes", realitzada per persones amb discapacitats amb el suport d'acròbates professionals, per tant ja s'estan donant aquests projectes inclusivament arreu del món.

Val la pena dir que gràcies a l'elaboració del treball de fi de grau durant aquests últims mesos, m'he adonat que els coneixements adquirits en el transcurs de la carrera han sigut útils. Com a conseqüència he aconseguit desenvolupar les competències apreses per la seva realització. Aquest treball m'ha proporcionat també un creixement personal molt intens. Per tant, considero que hem de lluitar per una societat inclusiva i per l'eliminació de l'etiquetatge negatiu de les persones amb discapacitat. M'he emocionat observant com hi ha persones en aquest món que amb el seu granet de sorra a poc a poc aconsegueixen canviar aquesta visió segregada de la societat. Destacar que és important creure en les persones amb discapacitat i aportar una sèrie d'eines per dur a terme una inclusió social, sense barrera i estereotips. Per aquest fet, el meu missatge en aquest treball és d'esperança per a aquestes persones que es troben en aquesta situació. Donant doncs, els recursos necessaris per fomentar un lleure inclusiu, gràcies a la capacitat d'acceptació i adaptació dels adolescents per dur a la pràctica aquest projecte.

.

7. Aportació al bagatge de coneixements de la pedagogia

En començar el grau de pedagogia, situava l'actuació del pedagog o pedagoga dins l'àmbit formal d'educació, específicament en l'àmbit escolar, però a mesura que vaig anar realitzant les assignatures va ser quan vaig descobrir que són diversos els àmbits d'actuació on pot intervenir. Així doncs com a professionals de l'educació tenim cabuda en la majoria de projectes educatius.

Per tant, un pedagog o pedagoga és una persona "multitasques". Des de les funcions de desenvolupament, d'organització i d'anàlisi. Com també a àmbits d'intervenció dins l'educació reglada, no reglada o àmbit sociocultural.

Vist que algunes de les funcions del pedagog o pedagoga són entre d'altres diagnosticar la realitat educativa i cultural i fer propostes d'intervenció a partir de les necessitats detectades. Per tant el projecte presentat anteriorment, es troba dins de l'àmbit professional del pedagog o pedagoga. Pel fet que he estudiat i investigat sobre la implementació d'un programa per fomentar les habilitats socioemocionals com a habilitats "no cognitives", que permeten a la persona entendre i controlar les seves emocions, en aquest cas adolescents amb discapacitat física i/o psíquica. Altrament, a partir de la informació recollida aquest professional ha de portar a terme un bon treball de camp analitzant la informació replegada anteriorment. A partir d'aquest moment el professional a d'analitzar de manera crítica les dades per poder detectar les necessitats.

Entenc doncs, el fet que el pedagog o pedagoga pugui intervenir amb diversos àmbits educatius, això en planteja recalcar l'especialització d'aquesta figura segons l'àmbit d'intervenció que es vulgui professionalitzar. També m'agradaria fer èmfasi de la formació permanent i continua que permet adaptar-se al canvi vertiginós d'aquesta societat, per poder donar resposta a les diverses problemàtiques, com és el cas de la inclusió educativa.

Penso que en aquest treball la figura del pedagog o pedagoga és molt important, de fet en totes les feines hi hauria d'haver aquest professional de l'educació, que aportant la seva visió, de ben segur que es treballaria millor, perquè un pedagog és una persona que s'encarrega d'orientar, dirigir i coordinar.

El projecte presentat està emmarcat en un espai socioeducatiu el qual es pot realitzar en un centre cívic, espai jove, etc. Aquests equipaments poden desenvolupar una important

acció pedagògica en la vida dels municipis, en aquest cas la comarca de l'Alt Empordà. Així doncs, el pedagog o pedagoga pot tenir un rol important en la gestió d'aquest equipaments ja que com a eix principal d'aquests centres es l'educació social a través dels projectes culturals.

Respecte als continguts transmesos durant la realització del Grau de Pedagogia en relació a l'àmbit tractat en el projecte de pràcticum han estat diversos i s'ha transmes des de diferents assignatures. El treball està relacionat directament amb l'assignatura de Direcció i gestió de centres i projectes on es va tracta els diferents elements de gestió i disseny d'un projecte cultural, d'aquesta assignatura he extret les competències bàsiques per: detectar les necessitats i així diagnosticar i estudiar les mancances del territori; definir els objectius concrets del projecte; organitzar i planificar el projecte; a organitzar i gestionar les activitats a realitzar; i a l'avaluació del projecte. Un altre referent ha sigut l'assignatura de política i legislació educativa, on a partir de l'anàlisi d'unes necessitats concretes d'un municipi vam desenvolupar una política educativa/cultural. Pel que fa a l'optativa Pedagogia del lleure, aquesta m'ha permès a adquirir les competències: de vetllar pels respecte i la promoció dels Drets Humans i desenvolupar una iniciativa personal, la capacitat crítica, la capacitat de lideratge, la comunicació assertiva i la creativitat. En poques paraules, aquestes tres matèries són les que més m'han ajudat a l'hora de l'elaboració de la meva proposta pedagògica, però també cal esmenta que assignatures com la d'Avaluació de centres, programes i professionals; la d'Instruments i estratègies d'investigació educativa i Projectes artístics com a recurs socioeducatiu, també m'ha aportat eines, estratègies, metodologies i coneixements per a desenvolupar aquest treball.

8. Referències

- Aisa, F. (2012). *Utopia: del somni igualitari al pensament únic*. Madrid: Icaria Editorial.
- Alcàntara, A. (2012). *El formador de circo social*. Barcelona: Ateneu popular Nou Barris.
- Alcàntara, A. (2016). *Circ, educació i transformació social: el projecte pedagògic de l'Ateneu Popular 9Barris*. Barcelona: El bidó de Nou Barris.
- Álvarez, J. (2015). Evolución històrica de las danzas acrobáticas. *Revista Danzaratte*, (9), 22-28.
- Bonetti, J. (2009). Apuntes pedagògics sobre una experiència de circo. *Revista de l'Ateneu Popular 9Barris*, 114, 20-21.
- Bortoleto, M. A. (2003). A perna de pau circense: o mundo sob outra perspectiva. *Motriz, Rio Claro*, 9(3), 125-134.
- Carbonell, E. Batllori, M. Muñoz, J., i Saltó, A. (2004). Inclusió educativa d'alumnat amb greus barreres per a l'aprenentatge i la participació, també en l'ensenyament Secundari. *Suports*, 8 (2), 132-147.
- Cuenca, M. (2011). El ocio como ámbito de Educación Social. *Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa*, 47, 25-40.
- Challande, Y. (2005). *Méthodologie Corde & Tissu*. Français: Théâtre-Cirque

EUROPEA, T. D. L. U. (2010). Versión consolidada del Tratado de la Unión Europea. *Comunicaciones e Informaciones*, marzo, C, 83.

Fernández, Y. L. (2007). *Ocio y discapacidad en la normativa autonómica española*. Universidad de Deusto, Bilbao.

Freire, P. (1976). *La educación como practica de la libertat*. Madrid: sigloXXI.

Hernández, J.C. (2008) El circo en nuestras vidas. *Revista PasodeGato*,34, 60-61.

Lafortune, M. i Montaruli, E. (2010) Avaluar els programes de circ social, perquè?. *Revista de l'Ateneu Popular 9Barris* 122, 9-11.

Lazcano, I. i Madariaga, A. (2017). La experiència de ocio en las personas jóvenes con discapacidad. *Revista Interuniversitaria* 31, 109-121.

Marcus, N. (2009). Contacto / Desempeño por discapacidad. Un ensayo construido entre Petra Kuppers y Neil Marcus. *RIDE: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 14 (1), 141-155.

Martinez, G. i Ignacio, J. (2017). *La Educación internacional de la UNESCO en la gestión del ocio: materiales para la docencia*. Recuperat de: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000252741?posInSet=1&queryId=275708c2-347d-4b36-8c4d-316ae80b6854>

ONU, A. G. (1948). Declaración Universal de Derechos Humanos. *Ginebra, Suiza: Organización de las Naciones Unidas.*

Perez, A. (2008). *El circo social como herramienta de intervención comunitaria para la prevención de conductas de riesgo psicosocial: un estudio cualitativo a partir de las vivencias de adolescentes y jóvenes del programa Previene-Conace de circo social de la comuna de Maipú* (tesis de pregrado). Universidad de Santo Tomàs, Santiago de Chile.

Seibel, B. (1993). *Historia del circo*. Argentina: Ediciones del sal.

UNESCO, P. D. B., & RENOVBABLE, S. Y. (2011). UNESCO 2018.

Weigel, J. (2012, gener 2). *El Circo de las Mariposas*. [Vídeo]. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=od2lg1ZC20s>

Zamora, J. (2018). *El circo social como estrategia de intervención educativa con adolescentes en situación de riesgo de exclusión social* (Trabajo final de grado). Universidad de Valladolid,Valladolid.

Normativa

Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación (LOE) .

Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad de la enseñanza (LOMCE).

Decreto 150/2017, de 17 de octubre, de la atención educativa al alumnado en el marco de un sistema educativo inclusivo. Generalidad de Cataluña.

Decreto 135/2014, de 29 de julio, por el que se regulan las condiciones para el éxito escolar y la excelencia de todos los alumnos de la Comunidad Autónoma de Aragón desde un enfoque inclusivo. Gobierno de Aragón.

Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba el Texto: Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social.

Real Decreto 696/1995, de 28 de abril, de ordenación de la educación de los alumnos con necesidades educativas especiales.

Annexos

Annex 1

- Avaluació inicial
 - PARTICIPANTS: Enquesta inicial del projecte:
 - a) Respon les següents afirmacions marcant amb una X segons el teu criteri.

Nom:

Edat:

M'agradaria fer aquesta modalitat de circ "Teles aèries", perquè...	Totalmente d'acord	D'acord	En desacord	Totalmente en desacord
1. Per què és com jugar constantment				
2. Per què té un cert risc emocionant				
3. Per què és una disciplina nova.				
4. Per què produirà canvis positius sobre mi.				
5. Per què aportarà noves habilitats i valors socials.				
6. Per què desenvoluparé noves habilitats físiques.				
7. Per què és una activitat inclusiva				
8. Per què vull expressar-me lliurement fent servir el meu cos.				
9. Per què vull formar part d'un grup.				
10. Per què vull sentir-me lliure.				

- Avaluació diària

- Avaluació diària pel realitzador/a del projecte

Número de 1 al 5

Ítems a avaluar	
Participació del grup	
Interès sobre les activitats	
Actituds dels participants	
Cohesió de grup	
Vestimenta	
Assistència	

- Avaluació final

- Participants:

M'ha agradat fer aquesta modalitat de circ "Teles aèries", perquè...	Totalmente d'acord	D'acord	En desacord	Totalmente en desacord
1. Per què és com jugar constantment				
2. Per què té un cert risc emocionant				
3. Per què és una disciplina nova.				
4. Per què ha generat canvis positius sobre mi.				
5. Per què ha aportat noves habilitats i valors socials.				
6. Per què he desenvolupat noves habilitats físiques.				
7. Per què és una activitat inclusiva				
8. Per què m'he expressat lliurement fent				

servir el meu cos.				
9. Per què formo part d'un grup.				
10. Per què m'he sentit lliure.				

- Enquesta pares:

Avalua d'1 al 5 sobre que ha generat la realització d'aquests programa vers el teu fill o filla.

1. Motivació sobre l'assistència de les sessions	
2. Millora amb les seves habilitats físiques	
3. Millora de les seves habilitats socials	

- Que t'ha aportat com a pare o mare aquest taller?
- Creus que ha sigut útil?
- Que canviaries? (Observacions)

- Autoavaluació:

Número del 1 al 5

Continguts	Avaluació
Assoliment dels objectius fixa'ts	
Adequació dels continguts a les característiques del grup	
Interès dels continguts vers al grup	
Plantejament coherent de la metodologia vers les característiques del grup	
Assistència regular dels participants	
Motivació dels participants	
Millora la pràctica esportiva dels participants	
Assoliment del sentit de pertinença individual vers al grup.	
Assoliment de cohesió del grup	
Millora de l'autoestima dels participants. (empoderament)	

- Observacions:

Annex 2

Taula 2

Taula d'activitats.

NOM ACTIVITAT	Activitat 1: Presentació	DURAD	5 minuts
DESENVOLUPAM ENT DE L'ACTIVITAT	Ens posarem en rotllana eguts a terra i realitzarem individualment una presentació. <ul style="list-style-type: none">○ Nom○ Edat○ Que t'agrada?○ Que no t'agrada?○ Que esperes d'aquest taller?	A	
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none">○ Espai ampli per realitzar l'activitat		
OBJECTIUS	1,6		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	Ajudar als participants que els hi costi parlar		
ALTRES	També hi ha l'opció de seure en una cadira		

NOM ACTIVITAT	Activitat 2: El pistoler	DURADA	10 minuts
DESENVOLUPAM ENT DE L'ACTIVITAT	És una dinàmica grupal, els participants han de posar-se realitzant una rotllana, s'estableix una persona al mig de la rotllana. A continuació senyalarà amb el dit a una persona de la rotllana, aquesta es dona la volta i les dues persones que es troben al seu costat han de cridar el nom de l'altre. El que triga més a anomenar el nom s'elimina del joc. Es realitzarà aquesta dinàmica fins que només quedi una persona dreta.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none">○ Espai ampli per realitzar l'activitat		
OBJECTIUS	1,4,6,7		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	<ul style="list-style-type: none">○ Donar 10 segons al participant amb discapacitat per anomenar el nom.		
ALTRES			

NOM ACTIVITAT	Activitat 3:	DURADA	15 minuts
	Escalfament		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Es realitzarà una sèrie d'estiraments i escalfaments per a poder realitzar la pràctica aèria		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Màrrega d'exercicis 		
OBJECTIUS	2,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	A l'hora de realitzar els estiraments, adaptar-los depenent de les característiques dels participants		
ALTRES	<ul style="list-style-type: none"> - Es poden realitzar amb parella. - Per evitar lesions, realitzar la pràctica amb cura. 		

NOM ACTIVITAT	Activitat 4:	DURADA	15 minuts
	Estiraments		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Realitzar una sèrie d'estiraments després d'haver fet la pràctica aèria		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Màrrega d'exercicis 		
OBJECTIUS	2,3,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	A l'hora de realitzar els estiraments, adaptar-los depenent de les característiques dels participants		
ALTRES	<ul style="list-style-type: none"> - És poden dur a terme amb parella. - Per evitar lesions s'han de realitzar amb cura. 		

NOM ACTIVITAT	Activitat 5:	DURADA	15 minuts
	Acroesport		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Es tracta de realitzar una sèrie de figures acrobàtiques amb el teu propi cos, realitzades amb grup.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Màrrega esportiva ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Música 		
OBJECTIUS	1,2,3,7		

ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	Fer servir altres materials com per exemple cordes, mocadors, etc. Per poder complementar la figura.
ALTRES	<ul style="list-style-type: none"> ○ Posar música per fomentar la pràctica

NOM ACTIVITAT	Activitat 6: Llac encantat	DURADA:	15 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	<p>Estem a un llac encantat que ningú pot trepitjar ja que si algú cau al llac mort. Només es pot trepitjar a l'interior dels cercols, que són pedres que sobresurten a la superfície del llac. Si algú cau al llac queda congelat en el mateix lloc on va caure i no pot moure fins que un altre jugador li rescati, quan et rescaten has de tornar a l'inici del camí de pedres. Per això un jugador ha de desgelar el cor del company encantat donant-li un copet. L'objectiu del grup és ser el primer a travessar el llac. Per avançar d'una pedra a una altra llançarem un dau i avançarem tantes caselles com marki el dau. Al llac hi haurà flors verinoses que ningú pot tocar i plantes misterioses.</p>		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Anelles ○ Cartró per simular les flors ○ Pals o objectes que simulen les plantes. ○ Targetes amb proves. 		
OBJECTIUS	1, 4, 6, 7		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas de no entendre el joc, acompanyar al participant en la pràctica del joc		
ALTRES	Siamesos: els jugadors formen parelles units per les seves mans. Ara, a més de no poder trepitjar al llac d'evitar que les mans es separin.		

NOM ACTIVITAT	Activitat 7: Salutació a la tela	DURADA	40 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	<p>Realitzem el primer contacte amb la tela aèria. Començarem a saber pujar a la tela. Realitzarem un nus a la part de baix de la tela. A terra es col·locarà un matalàs.</p>		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat. ○ Tela aèria ○ Matalàs 		
OBJECTIUS	2,3,4,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas de no poder pujar, realitzaríem l'activitat des del terra.		

ALTRES	Realitzar l'activitat en parelles per ajudar-se. Aprendre a pujar a la tela amb la "pujada russa". Figura extreta del llibre <i>Méthodologie Corde & Tissu.s</i>
---------------	--

NOM ACTIVITAT	Activitat 8: El dau de les emocions	DURADA	5 minuts
----------------------	--	---------------	-----------------

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	A partir d'un dau especia (en comptes de números hi haurà cares on expressi diferents emocions). El participant agafa el dau i assenyalà a través del dau la seva emoció en aquell moment i haurà d'explicar el perquè se sent així.		
---------------------------------------	--	--	--

MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dau de les emocions 		
------------------	---	--	--

OBJECTIUS	4,5,6,		
------------------	--------	--	--

ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas que un participant no pugui parlar només haurà de senyalar el dau.		
--	---	--	--

ALTRES	No fa falta parlar, amb senyalar el dau l'activitat es dona per realitzada.		
---------------	---	--	--

NOM ACTIVITAT	Activitat 9: El pal	DURADA	45 minuts
----------------------	----------------------------	---------------	------------------

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Pujarem a la tela, prèviament hem fet un nus a la part inferior de la tela. A continuació aconseguirem posar-nos drets. A terra es col·locarà un matalàs		
---------------------------------------	--	--	--

MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Tela aèria ○ Matalàs 		
------------------	--	--	--

OBJECTIUS	2,3,4,5		
------------------	---------	--	--

ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas de no poder pujar per ell o ella sol/a ajudar-lo. Intentar pujar amb la "pujada russa".		
--	--	--	--

ALTRES	Realitzar l'activitat en parella. Figura extreta del llibre <i>Méthodologie Corde & Tissu.s</i>		
---------------	--	--	--

NOM ACTIVITAT	Activitat 10: invertit	DURADA	40 minuts
----------------------	-------------------------------	---------------	------------------

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Ens posarem seguts al nus de la tela, i realitzarem l'invertit tot deixant les mans a l'aire i el cap mirant cap a terra. A terra és col·locarà un matalàs.
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Tela aèria ○ Matalàs
OBJECTIUS	1, 2,3,4
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas de no subjerta-se del tot bé a la tela, realitzar la pràctica amb ajuda.
ALTRES	Els que sabem fer la “pujada russa”, realitzar l'invertit sense nus. Figura extreta del llibre <i>Méthodologie Corde & Tissu.s</i>

NOM ACTIVITAT	Activitat 11: ioga	DURADA	20 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Realitzar una dinàmica de ioga exercitant diferents parts del cos.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Màrrega 		
OBJECTIUS	2,3,4,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas de tenir una part del cos trencada o esquinçada no realitzar pressió amb aquella zona del cos.		
ALTRES	Realitzar diferents nivells de cada postura de ioga		

NOM ACTIVITAT	Activitat 12: àngel	DURADA	40 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Posicionar-nos com si estiguéssim volant, aguantant amb els braços la tela. A terra es col·locarà un matalàs.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Tela aèria ○ Matalàs 		
OBJECTIUS	1,2,3,6		

ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas de no tenir força amb el braços proporcionar ajuda
ALTRES	Realitza diferents nivells de la postura fent la “pujada rusa” Realitzar l’activitat amb parella Figura estreta del llibre <i>Méthodologie Corde & Tissu.s</i>

NOM ACTIVITAT	Activitat 13:Jo confio amb tu	DURADA	15 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Els participants es reparteixen per parelles i es tapen els ulls amb un mocador. Dins de cada parella els integrants es posen cara a cara, donant-se les mans, ajuntant els peus i unint les capdavanteres. A partir d'aquesta posició i sense enlairar els peus del sòl, cada integrant va deixant-se caure cap endarrere amb el cos completament recte. Així fins a arribar a estirar completament els braços i aconseguir el punt d'equilibri dins de la parella.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l’activitat. ○ Mocador 		
OBJECTIUS	1,4,6,7		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	Es poden lligar amb una corda la parella per estar més segur.		
ALTRES	Una vegada aconseguit l'equilibri es pot intentar fer moviments cooperant i sense doblegar els braços: una de les integrants de la parella doblega les cames mentre l'altra la sosté, les dues baixen, etc.		

NOM ACTIVITAT	Activitat 14: Endivina	DURADA	15 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Comença una persona a imitar una acció qui ho endevina s'uneix a la imitació però canviant l'acció a imitar. Així tota l'estona fins que només queda un participant que no hi ha endevinat cap acció		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l’activitat 		
OBJECTIUS	1,4,7		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	en cas de no poder exercir el moviment de l’acció a imitar pot emetre sorolls.		
ALTRES	Realitzar més d’una acció a imitar.		

NOM ACTIVITAT	Activitat 15: La volta al món	DURADA	40 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Una vegada estiguem pujats a la tela, realitzarem l'invertit. Amb la cama dreta m'agafó a la part de la tela dreta amb el peu i amb la cama esquerra realitzo el mateix moviment però agafant la part esquerra de la tela. A continuació m'incorporo a la tela. Finalment en deixo caure. A terra es col·locarà un matalàs.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Tela aèria ○ Matalàs 		
OBJECTIUS	2,3,4,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	Amb ajuda poder arribar a realitzar la caiguda.		
ALTRES	Realitza diferents nivells de la postura fent la "pujada russa" Realitzar l'activitat amb parella Figura extreta del llibre <i>Méthodologie Corde & Tissu.s</i>		

NOM ACTIVITAT	Activitat 16: imitació	DURADA	15 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Un component del grup realitzarà una acció i els altres els hauran d'imitar.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat 		
OBJECTIUS	1, 4, 6,7		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas de no poder moure's haurà d'emetre sorolls.		
ALTRES	Realitzar parelles per imitar-se entre si.		

NOM ACTIVITAT	Activitat 17: paraules boniques	DURADA	5 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Realitzarem una rotllana, cada participant haurà d'esmentar que és el que li agrada del seu company de la dreta.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat 		
OBJECTIUS	1, 5, 6,		

ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	En cas de no poder moure's haurà d'emetre sorolls.
ALTRES	Realitzar parelles per imitar-se entre si.

NOM ACTIVITAT	Activitat 18: el ratpenat	DURADA	40 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Una vegada estem pujats a la tela, haurem de realitzar l'invertit. Amb els dos peus agafats a la tela anirem baixant fins acabar penjats només dels peus. A terra és col·locarà un matalàs.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Tela aèria ○ Matalàs 		
OBJECTIUS	2,3,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS	Realitzar altres alternatives com per exemple penjar-se de les cames, etc		
ALTRES	Realitza diferents nivells de la postura fent la "pujada russa" Realitzar l'activitat amb parella Figura extreta del llibre <i>Méthodologie Corde & Tissu.s</i>		

NOM ACTIVITAT	Activitat 19: l'escorpi	DURADA	40 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Una vegada estem pujats a la tela, haurem de realitzar l'invertit. Amb els dos peus agafats a la tela anirem realitzant un invertit fins arribar a fer la meitat. Al terra es col·locarà un matalàs.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Tela aèria ○ Matalàs 		
OBJECTIUS	2,3,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS			
ALTRES	Realitza diferents nivells de la postura fent la "pujada russa" Realitzar l'activitat amb parella Figura extreta del llibre <i>Méthodologie Corde & Tissu.s</i>		

NOM ACTIVITAT	Activitat 20: Fem circ!	DURADA	40 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Realitzar una dinàmica de teles aèries amb les figures i caigudes apreses. Al terra es col·locarà un matalàs.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Tela aèria ○ Matalàs 		
OBJECTIUS	2,3,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS			
ALTRES	Realitzar diferents nivells de la postura fent la "pujada russa" Realitzar l'activitat amb parella Figura estreta del llibre <i>Méthodologie Corde & Tissu.s</i>		

NOM ACTIVITAT	Activitat 21: Cabaret	DURADA	40 minuts
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Realitzar una representació final, exposant les figures apreses amb les teles aèries a transcurs del curs. A terra es col·locarà un matalàs.		
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Espai ampli per realitzar l'activitat ○ Tela aèria ○ Matalàs 		
OBJECTIUS	2,3,5		
ADAPTACIÓ DE L'ACTIVITAT EN CAS D'IMPREVISTOS			
ALTRES	Realitzar diferents nivells de la postura fent la "pujada russa" Realitzar l'activitat amb parella		

Annex 3

Entrevistes a professionals

Preguntes:

1. Per què i com vas començar amb aquest taller de circ social o dansa inclusiva?
2. Consideres positiu la participació dels adolescents en activitats artístiques?
3. Creus que seria important promoure més les activitats de lleure inclusiu, per poder treballar les habilitats socials de l'individu?
4. Creus que és important arribar a la població a través d'aquestes activitats? Per què?
5. Consideres que hi ha marginació de certs col·lectius per part de la societat? Per què?
6. Què és l'art inclusiu per tu? Creus que s'hauria de promoure més? Per què?
7. Coneixes les teles aèries?
8. Que penses de les teles aèries?
9. Participes en algun projecte inclusiu encarat a persones amb discapacitat física o intel·lectual?
10. De que es tracta aquest projecte? (breu explicació)

Encara que hi ha un guió de les preguntes a realitzar és una entrevista en profunditat on es genera un diàleg obert en tot moment.

Transcripció entrevista 1

L'entrevistada és un professional de la pedagogia, com a experiència professional actualment té un centre de dansa inclusiva i a més a més realitza activitats de dansa a les escoles d'educació especial.

P: Bona tarda, primer de tot agrair-te el temps a dedicar a fer aquesta entrevista.

Cas 1: És un plaer. Començaré amb l'explicació de la jornada de trobada de dansa inclusiva, és una jornada que la fem des de fa 9 anys, normalment es fa a Girona, però aquest any la fem a Fornells de la Selva, el que fem és posar sobre l'escenari els nostres grups perquè la gent conegui que és la dansa inclusiva i que és la dansa adaptada, però també convidem a altra gent que treballa com nosaltres, ha assistit gent de Bilbao, de

Barcelona, de Banyoles, de Palamós, és a dir molta gent que realitzar dansa inclusiva per fer una mostra. Això ho fem al Maig, per si t'interessa, ho fem el 25 de Maig a Fornells de la Selva, pots venir-ho a veure o a vegades busquem voluntaris.

P: Doncs si puc vindre a veure'l, m'agradaria moltíssim.

Cas 1: Si vens com a voluntària l'espectacle no el podràs veure, perquè estaràs darrere l'escenari vestint i pintant als nens, però si el vols, millor el pots venir a veure'l, el fem a les 4 de la tarda. Llavors, comencem amb l'entrevista.

P: Perquè i com vas començar amb la dansa inclusiva?

Cas 1: Doncs és una llarga història, tota la meva vida he fet dansa, vaig començar amb dansa clàssica, després vaig fer modern llaç i finalment també vaig fer contemporani. Per tant vaig fer tota la meva formació amb dansa clàssica fins a treure'm la titulació com a professora de dansa i paral·lelament vaig fer la meva formació en àmbit social és a dir, vaig fer pedagogia a la universitat. En acabar pedagogia vaig trobar un màster que es deia "dansa, moviment, teràpia" que és un màster en el qual es treballa la dansa en l'àmbit terapèutic a través del moviment. Va ser quan vaig començar a pensar que això era molt interessant que potser perquè no es treballa a altres àmbits de la dansa no només a l'artística i vaig començar a investigar vaig veure que hi havia moltes eines, molt de llocs que s'utilitzava la dansa com a eina. Quan vaig tornar a Girona, vaig coincidir amb una amiga, quan vam sortir un dia d'una classe de batlle vaig parlar amb ella i vaig compartir aquesta idea de la dansa inclusiva, ella és integradora social i coincidia amb la mateixa idea, i llavors vam dir, ho provem, ho tirem endavant, ella es diu Irene i és la meva sòcia. Va ser quan vam constituir una associació i vam anar treballant la dansa inclusiva per fundacions on hi havia persones amb discapacitats, amb els anys vam estar veiem de per què nosaltres treballàvem la dansa amb les persones sense discapacitats a les escoles de dansa i la dansa a les persones amb discapacitats a les fundacions, i vam pensar que perquè no treballar la dansa conjunta i vam apostar per un projecte inclusiu, i va ser que des de fa uns 3 anys vam crear el centre on treballem la dansa de manera inclusiva i intentem que hi hagi persones amb discapacitat i sense i que s'enriqueixin de manera mútua.

P: Per tant, que també ho feu amb persones sense discapacitat?

Cas 1: Sí ho fem tot junt, tenim grups on estan els nens que tenen diagnòstic de discapacitat i nens que no tenen cap diagnòstic. A part també realitzem tallers a la Font de l'Abella, a Mimfas. Nosaltres treballem amb qualsevol mena de discapacitat.

P: Per exemple he observat que a Figueres hi ha molt pocs tallers per a persones amb discapacitats.

Cas 1: Hi ha associacions com ALTEM, el Dofi.

P: Però veig que més com un taller, ells fan activitats.

Cas 1: Sí, nosaltres hem estat uns anys anant al dofi fent tallers de dansa per ells específics, però no hi ha una continuació, ara estem a Roses a l'espai jove a l'associació "els tramuntanets". Nosaltres anem a l'espai jove, per no fer-ho en una fundació on només hi ha discapacitats, sinó que estigui obert a tot el públic. Nosaltres anem una tarda a l'espai jove de Roses i el que fem és que vam oferir un taller de dansa per joves amb discapacitat i sense, de dansa, sí que és cert que de moment encara no ha cridat prou l'atenció als adolescents sense discapacitat, és molt difícil donar-ho a conèixer. Com per exemple nosaltres que tenim ara l'espai Mira hem coincidit amb famílies que vénen a informar-se sobre les nostres activitats i al enterar-se, que treballem amb discapacitat conjuntament no han volgut inscriure al seu fill o filla. Encara és molt difícil socialment dona a entendre que podem treballar tots plegats, és molt complicat, però bueno aquí estem.

P: Clar una de les meves preguntes és si consideres important promoure aquestes teràpies alternatives i si és important arribar a la població a través d'aquestes activitats?

Cas 1: Sí totalment. Tot i això, jo diferencio sobre aquestes teràpies alternatives i una altra cosa és la part d'oci. És a dir, en l'àmbit terapèutic seria la part de dansa, moviment i teràpia. Però les classes que realitzem al centre és més oci. Si jo tinc una nena amb cinc anys, la puc apuntar a dansa, basquet, futbol. Però perquè si tinc una nena de 5 anys amb discapacitat, no la puc apuntar perquè faci aquestes activitats. Llavors la nostra aposta és, sí que es pot, sí que es pot fer, el que passa és que t'has de formar i saber les característiques de la seva discapacitat de les persones, tot i que tots tenim característiques

diferents. Llavors nosaltres apostem per la part de lleure per aquest motiu, però paral·lelament també treballem un tema més terapèutic, que poden ser sessions individuals o grupals i fem qüestions més de teràpies de millora, de millora d'estat d'ànims. Però nosaltres considerem més les activitats com estat d'oci. A què tut, pots anar al cine, doncs perquè ells no, no és que per ells no, sinó millor dit, perquè per ells no existeix. Llavors nosaltres creiem que s'ha d'apostar més per aquí, oferir-los una activitat més de lleure, que passa que per aquesta activitat de lleure sí que treballes unes millores, com per exemple tu t'has apuntat a teles i sí que treballes unes millores físiques d'estat d'ànim, però llavors és un objectiu indirecte, el nostre objectiu principal és l'oci el lleure i la part artística.

P: clar perquè el meu objectiu principal és que a través de les teles, treballar l'empoderament de la persona. Per això li deia teràpia.

Cas 1: Jo no li diria teràpia, perquè sigui terapèutic ha d'haver-hi un fi terapèutic. El treball terapèutic és diferent del treball en lleure. El que sí que faria és treballar aquest empoderament però més encarat cap a activitat de lleure, perquè després en l'àmbit terapèutic requereix unes altres qüestions. I defensar-ho com a lleure, i que a través del lleure de les teles pot haver-hi un empoderament. Hi ha diferents literatures sobre tot això.

P: Aquest també es el problema que de llibre hi ha poquíssim que parlin sobre aquest tema, es tot a partir de tesis, de treballs d'articles.

Cas 1: Tens raó. Jo tinc alguns llibres. Et passaré la informació per e-mail.

P: També he buscat informació sobre el lleure inclusiu.

Cas 1: Sí, jo enfocaria el treball més cap a aquest estil de lleure inclusiu. No tot és terapèutic.

P: Sobre la segregació de la població, això ja ho has parlat i una altra pregunta era que era l'art inclusiu per tu?

Cas 1: Per mi, és una eina de treball que fa que entre tots potenciem les nostres capacitats, és a dir entre tots, les persones amb discapacitats potencien les seves capacitats i les persones sense discapacitat també potencien les seves capacitats, per tant a mi treballar de manera inclusiva a través de la dansa és això potenciar les seves discapacitats.

P: Si participes en algun projecte inclusiu, i de què es tracta el projecte.

Cas 1: Més o menys ho hem parlat al principi, tot i que trobaràs més informació a la pàgina web. Nosaltres som un centre que treballa el moviment de manera inclusiva, sí que som un centre que treballa molt la dansa però també treballem altres activitats com el teatre, arts marcial, pilates, ioga. El que intentem que tot el que es faci en el centre, tot sigui de manera inclusiva, que llavors venen o no les persones amb discapacitat hi ha és una altra cosa. També tenim una fisioterapeuta, que treballa amb nosaltres, ha demès ella té una discapacitat auditiva. Nosaltres també ens desplaçem del centre perquè tenim projectes amb aïrats 21, amb Font de l'Abella, hem fet projecta de dansa a la Massana, és una escola que treballa amb discapacitats auditius, al Dofi. Ja que costa que les persones amb discapacitats vinguin hi anem nosaltres, i això també ho fem.

P: Tots els objectius són els mateixos?

Cas 1: Nosaltres el que fem que cada inici de curs, observem el grup i definim uns objectius, perquè cada grup té unes capacitats específics.

P: Això és el que em costa, perquè cada individu és diferent, i marcar uns objectius d'activitats per mi és molt difícil

Cas 2: El portaràs a la pràctica o a nivell teòric?

P: A nivell teòric.

Cas 1: Jo realitzaria alguna activitat amb alguna associació per observar més la realitat. Jo vigilaria amb el tema de seguretat més perquè és aeri. El que podries fer és ballar amb les teles a aquests que no poden moure's. Has de vigilar amb això, perquè cada activitat és diferent.

P: Sí, tens tota raó, hauria d'observar les seves condicions.

Cas 1: Ara t'ensenyaré un cas, Aquesta és la Blanca (foto), aquesta nena té una discapacitat física molt reduïda. Nosaltres la volíem posar a l'escenari si o si, altres anys la pujàvem amb cadira de rodes, però aquests anys volíem que ella és veies més que és notes que era ella la protagonista no la persona que l'acompanyava. Llavors vam inventar un arnès d'escalada dels de nens. Que passa vam haver de buscar la talla més gran i vam contactar amb l'aeròdrom d'Empuriabrava per si ens podria donar informació, vam contactar amb un home molt amable que ens va voler fer ell l'arnès. Nosaltres fins a arribar a això vam provar mil coses, i va ser quan un dia se'n va ocórrer i un arnes? I d'això van passar intents. El més important és "el ensayo-error", hores de provar mil i unes maneres fins a arribar a la solució. Et recomano que el portis a la pràctica, perquè llavors veure's si és factible certes activitats o no, perquè veure's moltes coses que no funcionen, és molt bonic a mi la idea en sembla molt guai. Per exemple tu com treballaries teles aèries amb la Blanca. Aquest home en Pitu Blazquez és un home que ha fet un espectacle de teles aèries amb discapacitats, és d'Argentina.

P: Doncs, moltes gràcies per oferir-me el teu temps i per realitzar aquesta entrevista.

Cas 1: gràcies a tu, i quan acabis aquest treball si algun dia vols portar-ho a la pràctica aquest projecte parla amb mi.

P: si vull formar-me més i cerca més informació. Gràcies!

Transcripció entrevista 2:

L'Entrevistat és un professional del Circ Social, com a experiència laboral està treballant en una obra de teatre inclusiva anomenada " El Mur".

P: Primer de tot, moltes gràcies per dedicar-hi el teu temps a realitzar aquesta entrevista. Comencem amb les preguntes. Per què i com vas començar amb aquest taller de circ social/dansa inclusiva o Lleure Inclusio?

Cas 2: Per mi es tot un plaer. Doncs va ser a partir de la meva formació com acròbata de circ, és a dir, des de fa més de 5 anys vaig començar a formar-me com a trapezista professional. Doncs, va ser fa un parell d'anys quan vam proporcionar-me forma part d'un taller d'acrobàcies encarat a adolescents amb discapacitats a l'associació "Cronopolis" a Mataró. Per mi va ser una proposta genial, ja que tenia ganes de poder realitzar una activitat més social i educativa.

P: Consideres positiu la participació dels adolescents en modalitats artístiques? (importància de la participació)

Cas 2: I tant!! L'adolescència és una etapa molt complicada, per tant crec que és bona idea haver enfocat aquest projecte cap als adolescents, ja que és l'oportunitat de poder donar-li una visió més global sobre la importància d'incloure a aquelles persones que tenen una discapacitat.

P: Creus que seria important promoure més aquestes teràpies alternatives, activitats, etc. Per així, poder treballar les habilitats socials de l'individu?

Cas 2: És clar que sí que és important!!! Falten projectes inclusius, per poder canviar aquesta societat. Obrir els ulls a la gent treure l'etiquetatge a les persones amb discapacitat. Fer-li veure a la societat que una persona amb discapacitat, és una persona que té dret a gaudir del lleure, d'activitats, etc. té dret a tenir una vida com qualsevol persona.

P: És important arriba a la població a través d'aquestes activitats? Per què?

Cas 2: Jo crec que és importantíssim, que a partir de proporcionar aquestes activitats poder donar una visió més integral de la població.

P: Consideres que hi marginació de certs col·lectius per part la societat? per què?

Cas 2: Sí, com he esmentat anteriorment, la societat encara té aquesta etiqueta on una persona amb discapacitat no pot gaudir de certs aspectes que la vida et dóna, és a dir, una persona amb discapacitat no pot compartir activitats amb altres persones que no en tenen.

Per què no pot una persona cega gaudir d'un taller de mecanografia amb una persona que no hi és?, a vegades és tan injust que encara hi hagi persones que pensis d'aquesta manera, que pensin que no hi ha dret compartir una activitat amb altres persones que tenen discapacitat que creuen que serà un enrariment dins del seu aprenentatge, ja que aquesta persona necessitarà més ajuda.

P: Què és l'art inclusiu per tu? Creus que s'hauria de promoure més? Per què?

Cas 2: Per mi l'art inclusiu és com Déu, és com una eina poderosa que ajudarà a canviar la societat, que mitjançant aquesta eina canviarà la manera de ser dels individus.

P: Coneixes les teles aèries?

Cas 2: Sí, a vegades realitzo aquesta pràctica, m'agrada bastant. Fa uns anys vaig realitzar un taller de teles aèries a nens i nenes d'una escola de Mataró.

P: Que penses de les teles aèries?

Cas 2: És una pràctica la qual proporciona un empoderament personal. Com tota pràctica de Circ, és genial la seva realització. I saber que realitzant aquest art proporciona mil i un beneficis encara m'agrada més.

P: Participes en algun projecte inclusiu encarat a persones amb discapacitat física o intel·lectual?

Cas 2: Sí, ho he explicat anteriorment.

P: De que es tracta aquest projecte? (breu explicació)

Cas 2: És un projecte dirigit a adolescents discapacitats, on realitzen activitats amb el trapezi. Amb l'ajuda d'un monitor els proporcionem la realització de figures enfocades al creixement personal de la persona. Aquesta activitat es tracta de rebre un benefici tant físic com psíquic.

Transcripció entrevista 3:

L'entrevistada és una professional de la docència, la seva experiència laboral actual es la direcció d'una escola d'educació primària. Paral·lelament, realitzar activitats de dansa inclusiva i teles aèries.

P: Bones, primer de tot moltes gràcies per realitzar aquesta entrevista, és un honor poder entrevistar-te.

Cas 3: Gràcies a tu bonica, vale doncs comencem.

P: Per què i com vas començar amb aquest taller de circ social o dansa inclusiva?

Cas 3: Doncs vaig començar l'any 2001, des de fa temps realitzo ball de competició i va sortir l'oportunitat de ballar amb un noi amb cadira de rodes. Des del primer moment vaig pensar que seria tot un repte per mi, pel fet que no hi havia ballat mai amb una persona amb cadira de rodes. Vam començar primer a entrenar per un ball d'una competició municipal i va ser que al final ens vam entera que va ser una competició internacional que competíem arreu del món i vam ser la primera parella tant catalana com espanyola que competíem en una competició inclusiva. Va haver-hi tv3, ens vam fer un reportatge per la tele. Per mi va ser tot un orgull poder gaudir d'aquesta competició. I a partir d'aquí va començar a sortir moltes coses. I vam començar la nostra trajectòria. Va ser quan vaig deixar la competició amb una altra parella que tenia de ball, que vaig començar a fer teles aèries fa 4 anys. A l'haver fet dansa ja tinc la base. Lligat a això, juntament amb en Francesc la meva parella de ball amb cadira de rodes vam muntar un número on funcionem les teles aèries amb la dansa inclusiva. Llavors ballem amb una història de superació personal. Aquesta història es diu volar i ell vol pujar a la tela per volar. Ell es treu les rodes, perquè observa que no ho pot fer, llavors jo baixo de la tela i ballem junts, i al final la història acaba que ell accepta la seva situació i no arriba a pujar a les teles.

P: jo crec que aquesta història podia haver acabat amb ell pujat a les teles, perquè hi ha vídeos i documentació on es veu clarament que una persona amb qualsevol discapacitat pot pujar a una tela, amb perseverança i molt d'esforç tot és possible.

Cas 3: Tens raó, ho hauríem de provar un dia. No tinc cap vídeo de fusió de teles amb en Francesc però sí que et passaré vídeos on realitzem dansa inclusiva.

P: Jo crec que a partir de la teva ajuda ell podria pujar. Ell realitzar un altre esport?

Cas 3: Sí, ell va basquet, també corre, però això de la tela ho té pendent. De fet amb en Francesc vam anar-hi un dia a realitzar una activitat de dansa a la Universitat de Girona a la facultat d'Educació i psicologia amb els alumnes de magisteri de la modalitat d'educació física. I vam fer una classe de tres hores, una part teòrica i una part practica. Vam fer el tema de "contac improvisation", el tema aquest de contacte. Hem de pensar que els alumnes aprenen de diferents maneres, per això hem d'aprendre que a través de l'art molts alumnes poden arribar a l'aprenentatge a part té implícit moltes emocions, pot ensenyar a sentir a interpretar aquestes emocions. Per això aquest tema d'art i emocions per mi és importantíssim. Per això m'ha agradat quan has dit que el teu projecte va enfocat als adolescents, crec que l'adolescent és tota emoció i és important treballar-les a partir de les arts.

P: Una por que tinc a l'hora de dur a terme aquest projecte és l'assistència al projecte dels adolescents.

Cas 3: Jo crec que no és cap impediment, s'ha d'ensenyar la inclusió des de petits, per això ha de ser un bon projecte inclusiu on puguis atraure els adolescents a realitzar aquesta pràctica. Has de fer activitats de conscienciació activitat de rols, un projecte penso que tindrà futur si s'encamina bé i es planteja bé. És a dir, quins objectius vull aconseguir i segon com hi faré com puc aconseguir que tingui èxit, dins primer hem d'aconseguir que els nens s'impliquin emocionalment i segon que tinguin empatia. Per aconseguir aquesta empatia hem de proporcionar activitats on se sentin en la pell de l'altre. És a dir, aconseguir quatre cadires de rodes i fer que tots vagin amb cadira de rodes i realitzin dinàmiques diferents per poder sentir el que senten les persones que van amb cadira de rodes. Jo penso que tot projecte té èxit en funció de com es plantegi.

P: Sí de fet, jo a cada sessió sempre he posat al principi la primera activitat que sigui una dinàmica de cohesió de coneixement de posar-se en el joc de l'altre. La típica activitat aquesta de tapar-se els ulls i fer soroll, activitats que puguin ajudar al fet que els alumnes

puguin posar-se al lloc de la persona, que la puguin incloure, perquè si l'entenen, llavors és molt més fàcil que pugui haver-hi aquesta inclusió. Una altra pregunta és la importància de promoure les habilitats socials per l'individu i com arriba a la població a través d'aquest projecte.

Cas 3: Doncs això al final és a través de mostres, d'esposar-ho a la gent de fer-ho veure a través d'espectacles i festivals. La importància és a través dels mitjans de comunicació. Si es queda dins de la classe, llavors no podem transmetre aquesta integració a la societat. Llavors que els nens creixin amb això, si arribem a la societat on els nens creixin i no facin servir aquesta paraula inclusiu. Perquè de fet si fem servir aquesta paraula inclusió, vol dir que encara hi ha gent que no està inclosa, quan deixem de fer servir aquesta paraula llavors serà quan hàgim aconseguit que no hi hàgim de parlar més de la inclusió. Importantíssim que hi hagi recursos per realitzar una inclusió. Fer que la inclusió sigui el pa de cada dia.

P: De fet nosaltres també som part d'aquesta societat, és a dir, som nosaltres els que posem etiquetatge a les persones amb discapacitat i ja els hi posem unes barreres i els tractem diferent.

Cas 3: És molt dolent posar etiquetes, de fet moltes vegades la gent li va bé posar etiquetes per justificar perquè no pot fer allò, per algunes coses va bé un diagnòstic perquè puguis saber per on tirar. Ara jo et pregunto, tu coneixes a gent per exemple que vaig amb cadira de rodes?

P: Doncs que faci teles no, però sí que conec un cas d'un noi que practica basquet.

Cas 3: A vegades nosaltres mateixos, parlem d'inclusió i de fet nosaltres mateixos ens trobem que no hem treballat amb aquestes persones, és a dir, parlem molt des de la teoria i és difícil perquè quan et trobes és molt diferent. Per això amb els nanos aquest que vam realitzar la classe, ells sabien la teoria, però quan vam fer una activitat de posar-se en el joc d'una persona amb discapacitat no sabien com fer-ho. Ell mateix en Francesc va dir que si sabien donat compte amb ell primer o amb les rodes, de fet més d'un alumne va dir que s'havia fitxat primer en les rodes. Amb això vull dir, que a l'hora de realitzar la practica amb les teles amb una persona amb discapacitat és molt enriquidor poder dur a

terme. De fet parlaré amb el Francesc i et passaré el contacte per conèixer algú que es troba en una situació de discapacitat. Millor que jo ell pot explicar-te. Penso que t'anirà molt bé tenir a algú real és a dir que tingui una discapacitat.

P: Doncs moltes gràcies perquè tens raó seria molt gratificant. Passant a un altre tema, hi ha un home en Pitu Blazquez que és argentí i fa activitat de teles inclusives, on surt una nena cega i realitzar aquesta pràctica, és impressionant.

Cas 3: Ooh doncs ja ho miraré. De fet fa un any vaig fer un espectacle amb teles i un tros del numero final ho vaig fer amb els ulls tapats i es impactant canvia molt. Ho sigui només de fer l'inversió o caiguda simple canvia totalment amb els ulls tapats. Et recomano un dia que facis una prova una inversió. Inclús de fet si fecis una activitat d'inclusiu de fer-ho amb els ulls tapats i com et sents una vegada has fet aquesta activitat. Es una activitat d'empatia molt potent.

P: Més o menys ja has anat contestant les preguntes, llavors com a pregunta final és de què si participes en algun projecte inclusiu i de què és tracta el projecte?

Cas 3: Doncs sí, el que té estat explicant de la dansa inclusiva, és a dir no participo amb més gent. Ell si balla amb una companyia de Granollers.

P: I de cara als alumnes no has pensat fer un projecte de dansa inclusiva?

Cas 3: Sí, de fet treballem més el tema de la cohesió la prioritat de gènere pel fet que no tenim cap alumne amb discapacitat. Importància sobretot amb la igualtat, però sempre a partir de les emocions. Sí que es tracta molt el fet de la discriminació i el respecte als altres sobretot a través de l'art.

P: Sí jo conec un projecte de Con Arte que es fa a través de l'art.

Cas 3: Quin projecte el dels ukuleles? Perquè si és aquest el que estem fent. En tema d'inclusió tenim una nena que té escolarització compartida amb nosaltres i està inclosa totalment, de fet no s'han de pensar activitats a parts per a ella, perquè ella està com una més de la classe. Però sí que és veritat que a escala de discapacitat especifica no ens

trobem. Per això li donem molta importància al tema de les emocions, dels hàbits.

P: Trobo que aquestes escoles són molt enriquidores.

Cas 3: Sí totalment d'acord, de fet sempre estem fent cosetes, projectes nous. De fet l'any que bé fem un projecte d'arts escèniques a l'escola, on fem teatre dansa i música i ens ve un professor a l'escola a realitzar aquestes activitats dintre de l'horari escolar. També començarem l'any que ve un projecte d'art artístic.

P: Això ja no té res a veure, però has observat el progrés dels alumnes?

Cas 3: Mira, costa molt veure d'un any per altre aquest progrés, només fa tres anys que el realitzem i costa molt veure el fruit. És a dir, no pots dir que aquests nens han progressat a través de les arts. Però sí que es pot observar la participació, la manera a la qual participen, estan contents volen fer les activitats. De fet l'any passat vam fer un projecte amb gossos de teràpia on treballaven la gestió de les emocions i habilitats socials. Llavors quan fas activitats així quan a través de l'art o de les teràpies amb animals, ja no parlem de progrés, però veus una motivació. L'any passat va venir una nena malalta amb febre perquè ella volia venir a fer l'activitat dels gossos. Llavors els que vols, que tot el camí que fan estiguin contents i motivats per aprendre. En canvi si fas una escola més curricular, els nens estan més atabalats i es produeixen més conflictes.

P: També ens trobem al típic nen que odia la plàstica perquè no sabia dibuixar i llavors l'educació artística s'ha de treballar, però des d'una basant menys curricular i més vivencial.

Cas 3: Totalment d'acord, jo era fatal amb dibuix. De fet no trobo que estigui gaire bé que s'avaluï junt la matèria artística que és entre plàstica i música. Penso que està molt oblidat.

P: Tens raó, de fet jo que treballo en una acadèmia, veig que la plàstica i la música és molt teòrica i no deixen expressar als alumnes aquesta pràctica artística.

Cas 3: Sí tens raó. Hi ha escoles que s'equivoquen amb la manera de realitzar aquestes matèries. Estem molt encasellades les escoles on música toca la flauta, plàstica dibuixar.

Però a poc a poc, aquesta gent que aneu acabant i començant al món laboral. Aquest projecte on el voldries implantar.

P: Doncs de fet, jo el vaig més encarar al lleure com extraescolar. Llavors m'agradaria fer-ho en un centre cívic, en un institut en un espai jove. On puguis trobar a adolescents amb discapacitat o no. I aconseguiria participants amb discapacitat a través del boca a boca o d'anar a associacions de discapacitats i explicar-hi aquest projecte. Anar a fer una classe de mostra.

Cas 3: Jo també ho lligaria molt amb l'expressió corporal i la dansa, és a dir, la dansa i les teles és una forma d'expressió corporal. Per fer teles has de sentir la música, has de tocar-te. El tema de la dansa no el deixis el tens què tenir molt en compte. Tot engloba les teles com a dansa, perquè ha d'haver-hi una música, has de sentir, ha d'haver-hi una connexió. És important l'expressió corporal, la meua manera de veure és que ho has d'incloure. Tu imaginat que dues persones que no es toquen a terra no es tocaran a dalt d'una tela. De fet pots mirar en el YouTube activitats d'escalfament per fer dansa inclusiva. El tema del "contacte improvisation" és molt important perquè és un exercici que es fa que tu has de tocar una part del cos de la teua parella, i llavors has d'anar movent el teu cos sense deixar de tocar el cos de l'altra persona ja sigui amb un dit amb una mà, etc. O inclús també amb un mirall, jo feia una cosa i ells havien d'intentar seguir-te, jo vaig fer una activitat amb alumnes amb paràlisi on no es podien moure i a partir de la mirada seguint el teu moviment. Perquè pugui haver-hi emocions has de fer un treball previ, una connexió és el punt important entre les persones que tenen discapacitat i les que no.

P: Doncs moltíssimes gràcies Laura, ha sigut un plaer poder tenir aquesta entrevista amb tu.